

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2015

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა ტესტის ბუკლეტი და პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკაცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ შავი სამუშაოსათვის!

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.

№№ 13-34 დავალებების პასუხები შეგიძლიათ ტესტის ბუკლეტში შემოხაზოთ და გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში შემდეგნაირად: ყოველი დავალების ნომრის ქვეშ განთავსებულ უჯრედებში **X** ნიშანი უნდა დასვათ იმ უჯრედში, რომელიც, თქვენი აზრით, სწორ პასუხს შეესაბამება.

პასუხების გადატანისას არ აგერიოთ დავალებების ნომრები!

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომის შემთხვევაში მთლიანად გააშაგეთ არასწორად მონიშნული უჯრედი და იმავე ნომრის გასწვრივ მონიშნეთ სხვა.

№№ 1-12 და 35 დავალებების პასუხები შესაბამისი ნომრების გასწვრივ უნდა გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში.

№ 35 დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება: ა), ბ) და გ). პასუხების ფურცელშიც ამგვარადაა მითითებული.

სავალდებულოა, რომ № 35 დავალების ა), ბ) და გ) ნაწილები პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ ა), ბ) და გ) ნაწილებისათვის გამოყოფილ ადგილებში გადაიტანოთ.

№ 35 დავალების თითოეული ნაწილი (ა, ბ, გ) ცალ-ცალკე სწორდება შეფასების სხვადასხვა სქემის მეშვეობით და, ამდენად, ამ დავალების შემადგენელი ნაწილების ერთმანეთში არევა **დაუშვებელია**.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 5 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ენა

- (2) 1. რა მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდეს ენობრივი ფორმა სალიტერატურო ქართულის ნორმის დადგენისას, რათა პარალელური ვარიანტებიდან საკითხი მის სასარგებლოდ გადაწყდეს.

- (2) 2. რის სინონიმად გამოიყენება გამოთქმა „თემიდას სასწორი“? ეს გამოთქმა მომდინარეობს – ანტიკური მითოლოგიიდან, ქართული მითოლოგიიდან, ბიბლიიდან თუ მხატვრული ლიტერატურიდან?

- (1) 3. მოსწავლემ დაწერა: *არავინ იცოდა, თუ რა ბედი ეწვია საქართველოდან გატანილ ხელნაწერებს.* აუხსენით მოსწავლეს, რა ხარვეზი აქვს ამ წინადადებას.

- (1) 4. მოსწავლემ დაწერა: *მათ დედა-შვილური დამოკიდებულება ჰქონდათ.* განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

- (1) 5. მოსწავლემ დაწერა: *ეს ძაღლი ვახტანგში მახუჭა და 6 თვიდან მე ვზრდი.* განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

- (2) 6. მოსწავლემ დაწერა: *ბავშვები ცისფერი ყვავილის დაცვენილ ფურცლებს კრიფავდნენ.* მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა. განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

შეფასების სქემა

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	ქულები
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) მსჯელობა მკაფიოა, არგუმენტირებულია, არგუმენტები გამყარებულია შესაბამისი მაგალითებით;	2
		ბ) მსჯელობა ნაწილობრივ არგუმენტირებულია, არ არის გამყარებული შესაბამისი მაგალითებით ან დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა;	1
		გ) დავალების პირობა არაადეკვატურადაა გაგებულნი.	0
II	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია;	2
		ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ ლექსიკა მწირია ან გვხვდება სტილისტური ხარვეზები;	1
		გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, მაგრამ სტილისტურად გაუმართავია, გვხვდება არაადეკვატური ლექსიკა.	0
III	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა;	2
		ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა;	1
		გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	0

მოსწავლისათვის შეთავაზებული დავალება:

საზოგადოების ნაწილი მიიჩნევს, რომ სიტყვის თავისუფლება უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

მოსწავლის ნამუშევარი:

XXI საუკუნე ჩვენ მიგვაჩნია სრულიად ცივილიზებული და დემოკრატიული, თუმცა, არსებობს ჩვენ ცხოვრებისეულ სისტემაში ხარვეზები. საზოგადოების ნაწილი მიიჩნევს, რომ სიტყვის თავისუფლება უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა.

სიტყვის თავისუფლება, რატომღაც, მნიშვნელოვანია, მაგრამ მაინც უნდა იყოს შეზღუდული. უღერს არადემოკრატიულად, მაგრამ არსებობენ ადამიანთა ჯგუფები, მაგალითად ნეონაციისტები, რომელიც ამ თავისუფლებას არასწორად იყენებენ, კონკრეტულად, რასისტულ-ნაციისტური იდეების პროპაგანდისა და გავრცელების სახით. ამ შემთხვევაში სიტყვის თავისუფლება მავნებელია საზოგადოებისათვის.

პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობაც ძალიან მნიშვნელოვანია, სწორედ ამისათვის იბრძვის ედვარდ სნოუდენი, ამერიკის მთავრობის ყოფილი აგენტი. მისი აზრით, მთავრობა არ უნდა აკონტროლებდეს ადამიანის პირად ცხოვრებას, თუმცა, ამას დადებითი მხარეც აქვს – უამრავი ტერორისტი დაიჭირეს სწორედ სატელეფონო ხაზების, ელექტრონულ ფოსტისა და საბანკო ანგარიშების კონტროლით. ამ მოსაზრების წინააღმდეგ იბრძვის ის, ვისაც რამე აქვს დასამალი. სნოუდენის „სიტყვის თავისუფლება“ დაწყება მისცა ცივ ომს და რუსეთისა და აშშ-ს პოლიტიკურ-დემოკრატიული ურთიერთობები კიდევ უფრო გააუარესა.

ფიქრობ, რომ ამ ორი ფაქტორის, სიტყვის თავისუფლებისა და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის აქტუალობას ვერ შევადარებთ ერთმანეთს, პირველ რიგში, იმისათვის რომ, ისინი განსხვავებულ სფეროებს მიეკუთვნებიან, გარდა ამისა ორივეს როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი მხარე აქვს.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

Lined writing area consisting of multiple horizontal dashed lines.

II. ქართული ლიტერატურა

- (1) 13. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: *არის თუ არა რაიმე ცნობილი „შუშანიკის წამების“ ავტორის შესახებ, გარდა თხზულებაში მოცემული ცნობებისა?*
რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?
- ა) ბერ იოანე ზოსიმეს მიერ გადაწერილი ცნობილი ჰიმნის „ქებაი და დიდებაი ქართულისა ენისაი“ შემქმნელი, მეცნიერთა ვარაუდით, იაკობ ხუცესი უნდა იყოს.
  - ბ) სომეხი ისტორიკოსის, კორიუნის, წიგნში ნახსენები ქართლის კათალიკოსი იაკობი, მეცნიერთა ვარაუდით, სწორედ იაკობ ხუცესი უნდა იყოს.
  - გ) „ქართლის ცხოვრებაში“ არის მწირი ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ ვარსკენის სიკვდილით დასჯის შემდეგ ვახტანგ გორგასალმა იაკობი სამეფო კარზე მიიწვია.
  - დ) 506 წლის დვინის საეკლესიო კრებასთან დაკავშირებულ წყაროში მოხსენებული ეპისკოპოსი იაკობ ცურტაველი, მეცნიერთა ვარაუდით, თხზულების ავტორი უნდა იყოს.
- (1) 14. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: *რას ნიშნავს აბო თბილელის მიერ ნათქვამი სიტყვები: „მაქუს მე ნიჭი ქრისტეისმიერი, გვირგვინი ცხორებისა და უხრწნელებისაი...“?*
რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?
- ა) მოწამის გვირგვინი ქრისტემ საჩუქრად მომიძღვნა.
  - ბ) მოწამის ცხოვრება ქრისტეს ძლიერებაზე მეტყველებს.
  - გ) ქრისტეს გვირგვინს ხელისუფალნი ვერ წამართმევენ.
  - დ) ქრისტეს წყალობა ჩემი განსწავლულობის გამოვლინებაა.
- (1) 15. გიორგი მერჩულე ეფრემ ეპისკოპოსის დამსახურებათაგან საგანგებოდ გამოარჩევს მის მიერ ქართლში მირონის კურთხევის დაწესებას. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: *რატომ ენიჭებოდა ასეთი მნიშვნელობა ქართლში მირონის კურთხევის დაწესებას?*
რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?
- ა) ამით ქართული ეკლესია მართლმადიდებლურ სამყაროში უპირატესობას მოიპოვებდა.
  - ბ) ეფრემის მეოხებით ქართლში მირონს განსაკუთრებული წესით ამზადებდნენ.
  - გ) მირონის კურთხევა ქართლის ეკლესიის დამოუკიდებლობის აღიარებას ნიშნავდა.
  - დ) მირონის ჩამოტანა წმინდა ქალაქ იერუსალიმიდან აღარ დასჭირდებოდათ.
- (1) 16. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: *რა მიზნით ამბობს რუსთველი: „ესე ამბავი სპარსული, ქართულად ნათარგმანები... ვაოვე და ლექსად გარდავთქვი“?*
რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?
- ა) ავტორი ცდილობს აირიდოს, ერთი მხრივ, სამეფო კარის მოსალოდნელი რისხვა, რაკი თანადროულ პოლიტიკურ რეალობას თამამად ასახავს, ხოლო, მეორე მხრივ, აიცილოს სასულიერო წრეების კრიტიკა, რადგანაც ხოტბას ასხამს ხორციელ სიყვარულს.
  - ბ) ავტორი ცდილობს თავი დაიზღვიოს სასულიერო წრეების მოსალოდნელი კრიტიკისაგან, რადგან არც ქრისტიანულ სამებასა და მაცხოვარს ახსენებს, არც მოციქულთა სიტყვებს იმეორებს და არც სახარებისეულ ციტატებს იმოწმებს.
  - გ) ავტორი ცდილობს თავიდან აირიდოს სამეფო კარის მოსალოდნელი უკმაყოფილება, რადგან პოემაში ნაკლებად ჩანს იმდროინდელ მეფე-დიდებულთა დამსახურება ქვეყნის ეკონომიკური გაძლიერებისა თუ კულტურული აღორძინების თვალსაზრისით.
  - დ) ავტორს სურს თავიდან აირიდოს მკითხველთა ზედმეტი ქება-დიდება, რადგანაც თავმდაბალი ადამიანია და არ უნდა იმის საზგასმა, რომ ასეთი ეფექტური და შთამბეჭდავი სიუჟეტი მისი შეთხზულია.
- (1) 17. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: *ვინ არის მოხსენიებული რუსთველის ფრაზაში – „ამ საქმესა დაფარულსა ბრძენი დიუნოს ვააცხადებს“ – და რა დაფარული „საქმე განაცხადა“ მან?*
რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?
- ა) ანტიკურ სამყაროში ცნობილი დიონისე თრაკიელის ავტორიტეტის დამოწმება ავტორს იმისთვის სჭირდება, რომ მკითხველისთვის კიდევ უფრო დამაჯერებელი გახდეს შეხედულება – დმერთი მხოლოდ სიკეთეს ქმნის და არა ბოროტებას.

- ბ) აქ იხსენიება ძველი ბერძენი ისტორიკოსი დიონისე ჰალიკარნასელი, თუმცა რუსთველი მას საპირისპირო აზრს მიაწერს, თითქოს მას ეთქვას, რომ ღმერთი მხოლოდ სიკეთეს აძლევს არსებობის უფლებას, ბოროტებას კი – არა.
- გ) ფსევდო-დიონისე არეოპაგელის სახელით ცნობილმა ადამიანმა ხუთი წიგნი დაწერა, რითაც ახალი ეტაპი დაიწყო ქრისტიანულ თეოლოგიაში, კერძოდ, იგი ამტკიცებდა, რომ ღმერთს ბოროტება არ შეუქმნია, ამიტომ ბოროტება „არ არსია“, საერთოდ არ არსებობს.
- დ) ძველი ბერძნული მითოლოგიის ღმერთი დიონისე რუსთველის პოემაში სიყვარულის, ღვინისა და მხიარულების სიმბოლოა, რასაც ავტორი იყენებს იმ აზრის გამოსახატავად, რომ უთვალავფერებიანი სამყარო მშვენიერია და იგი არ უნდა უარყო.

(1) **18. მოსწავლემ გამოთქვა მოსაზრება: ეტყობა, გრიგოლ ორბელიანი არ იყო კარგი პიროვნება, თორემ რატომ უნდა ყოფილიყო შეძლებული გენერლისათვის ასე ძნელი, დახმარებოდა გაჭირვებულ დისშვილს, სამუშაოდ სადაც ვადაკარგულში რომ არ წასულიყო.**

რომელი პასუხი გამოდგებათ ამ მოსაზრების კონტრარგუმენტად?

- ა) გრიგოლ ორბელიანი ამ დროს გადასახლებული იყო 1832 წლის აჯანყებაში მონაწილეობისათვის და თავად საჭიროებდა დახმარებას; ამასთანავე, მას, როგორც პოლიტიკურ დამნაშავეს, თავისი ჩარევით შესაძლოა უფრო გაერთულებინა დისშვილის მიღება რომელიმე სახელმწიფო სამსახურში, სადაც კარგი ანაზღაურება ექნებოდა.
- ბ) გრიგოლ ორბელიანი ამ დროს საქართველოში არ იმყოფებოდა და, ამდენად, რეალურად არც არაფერი შეეძლო, ამასთანავე, იგი დარწმუნებული იყო, რომ მელიტონი კავკასიის მთავარმართებელს სთხოვდა შვილის გაგზავნას პეტერბურგის უნივერსიტეტში ან მის მოწოდებას მაღალანაზღაურებად თანამდებობაზე მთავარმართებლის კანცელარიაში.
- გ) როდესაც ნიკოლოზ ბარათაშვილს უჭირდა, ბიძამისი არ ჩქარობდა მის დახმარებას, რადგან დარწმუნებული იყო, ოჯახი თავად დააღწევდა თავს გაჭირვებას; ამასთანავე, ძნელი წარმოსადგენი იყო, რომ ნიკოლოზ ბარათაშვილს თავისი ნიჭითა და წარჩინებული ახლობლების დახმარებით თავად ვერ გაეკვლია გზა.
- დ) როდესაც ნიკოლოზ ბარათაშვილს უჭირდა, ბიძამისი მდიდარი გენერალი კი არ იყო, არამედ – დაბალი ჩინის ხელმოკლე ოფიცერი და დაღესტანში იმყოფებოდა; ამასთანავე, ეპისტოლარული მეგობრურობის გაცნობა გვარწმუნებს, რომ გრიგოლ ორბელიანი არათუ ზრუნავდა დისშვილზე, არამედ ყველაზე პრაქტიკულ რჩევებსაც აძლევდა მის ოჯახს.

(1) **19. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: მაინც სად ჩანს ილიას ტექსტებში ის პოზიცია, რომ ხელოვნების ფუნქცია საზოგადოებისათვის სარგებლობის მოტანაა?**

რომელი ციტატა გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) „არც არაფერს ვხედავთ, არც არაფერი გვესმის. უზარმაზარი თხრილია ჩვენ, ქართველების, წინ და აინუნშიაც არ მოგვდის. ამ თხრილის პირას ვდგევართ და საკმაოა ხელი გვეკრან – და შიგ გადავიჩხვებით დედა-ბუდიანად“.
- ბ) „მართლა, რომ ცოდოა!.. მაგრამ სხვა ვინ არ არის ცოდო? ერთიც ეს არის საჭირბოროტო და წყვეაკრულიანი საკითხავი ამ უთავბოლო და უსწორმასწორო წუთისოფელში“.
- გ) „მინამ სარკეში არ ჩაიხედავ, ან სხვა არ გეტყვის, ხომ ვერ გაიგებ, რომ პირზედ ურიგობა რამ გატყვია? ეს მოთხრობა სარკე იყოს და მე – თუ გინდა – მოქმედი ვიქნები. დააკვირდი, იქნება გენიშნოს რამე“.
- დ) „რევოლუცია იმისთვის არის გაჩენილი, რომ მშვიდობიანობა მოაქვს. ღვინო ჯერ უნდა ადუღდეს, აირიოს-დაირიოს და მერე დაიწმინდება ხოლმე. ესეა ყველაფერი ამ ქვეყანაზედ“.

(1) **20. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: რატომ უნდა წავიკითხოთ აკაკი წერეთლის „ჩემი თავგადასავალი“, რით არის ის ასეთი საინტერესო ან მნიშვნელოვანი?**

რომელი თვალსაზრისი გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) აკაკი თავის მოგონებებში მოგვითხრობს იმის შესახებ, თუ როგორ გახდა დიდი პოეტი და რამდენი დამცირება გადაიტანა მან ამ გზაზე.
- ბ) თხზულებაში ძალზე შთამბეჭდავად არის დახატული ქართველ არისტოკრატთა სახეები და მაშინდელი ურთიერთდამოკიდებულება სოციალურ ფენებს შორის.

- გ) იგი დოკუმენტური ჟანრის ნაწარმოებია და ფორმის თვალსაზრისით სრულიად უნიკალურ მოვლენად უნდა ჩაითვალოს ქართული ლიტერატურის ისტორიაში.
- დ) „ჩემი თავგადასავალი“ ნათლად აჩვენებს იმ სოციალურ დაპირისპირებებს, რომლებმაც საბოლოოდ რუსეთის უზარმაზარი იმპერიის დაშლა გამოიწვია.

(1) **21. ქართველი სიმბოლისტები ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში თავიანთი ლიტერატურული პრინციპების დასაყრდენს ეძებდნენ, ხოლო კიტა აბაშიძე დარწმუნებით ამბობდა: „სიმბოლიზმის საუკეთესო წარმომადგენელი როგორც პროზაში, ისე პოეზიაში ვაჟა-ფშაველაა“.**
ვაჟა-ფშაველას შემოქმედების რა თავისებურება შეიძლება გამხდარიყო ამგვარი დამოკიდებულების საფუძველი?

- ა) თხრობის სისადავე და დიალექტური ფორმების გამოყენება.
- ბ) მკაფიო ინდივიდუალიზმი, ალეგორიული და მითოლოგიური ასპექტები.
- გ) საქართველოს ისტორიის მიმართ საგანგებოდ გამახვილებული ყურადღება.
- დ) ძლიერი და მკაფიოდ გამოკვეთილი პატრიოტული ნაკადი.

(1) **22. ტიცინ ტაბიძის ლექსის, „ანანურთან“, განხილვისას მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: რას გულისხმობდა პოეტი, როცა წერდა: „ეს არის ჩემი მკონსობის ფასი და თვითმკვლელობის იანანური...“?**

რომელი წინადადება გამოგადგებათ მოსწავლის ამ შეკითხვის საპასუხოდ?

- ა) საბჭოთა საქართველოში თავისუფლად მოაზროვნე პოეტს გაცნობიერებული ჰქონდა, რომ მუდმივი საფრთხის წინაშე იდგა.
- ბ) საბჭოთა საქართველოში ყველა პოეტი დარწმუნებული იყო, რომ ბოლშევიკური რეპრესიებისაგან ვერაფერი დაიცავდა.
- გ) საქართველოში პოეტები ყველა ეპოქაში საკუთარ ბედისწერას უჩიოდნენ და მუდმივად დეპრესიულ განწყობილებას გამოხატავდნენ.
- დ) საქართველოში პოეტები ყველა ეპოქაში ხელისუფალთაგან დაუცველად და საზოგადოებისაგან გარიყულად გრძნობდნენ თავს.

(1) **23. მიხეილ ჯავახიშვილის „ჯაყოს ხიზნების“ შესწავლის დროს მოსწავლემ იკითხა: რატომ ექცევა ავტორი ასე სასტიკად თავის პერსონაჟებს, ნუთუ არაფერი იყო მათში პოზიტიური? რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მწერლის პოზიციის ასახსნელად?**

- ა) ავტორმა აირჩია წერის ექსპრესიონისტული სტილი ადამიანების „ცხოველური“ ბუნების უკეთ წარმოსახენად.
- ბ) ავტორმა აირჩია წერის იმპრესიონისტული სტილი ადამიანის ბუნების შეუცნობლობის საჩვენებლად.
- გ) ავტორმა აირჩია წერის რეალისტური სტილი ადამიანისა და საზოგადოების ზნეობრივი დაცემის საჩვენებლად.
- დ) ავტორმა აირჩია წერის სიმბოლისტური სტილი ადამიანთა სულიერი დაცემისა და აღდგინების საჩვენებლად.

(1) **24. გურამ რჩეულიშვილის „ალავერდობის“ შესწავლისას მოსწავლემ გამოთქვა საკუთარი მოსაზრება და დასვა შეკითხვა: აშკარაა, რომ მოთხრობის მთავარი გმირის ამბოხი გაუგებარია იმ საზოგადოებისათვის, რომლის წინააღმდეგაცაა მიმართული. გამოდის, რომ ეს პროტესტი სრულიად უშედეგოა და მაშინ რაღა აზრი აქვს მას?**

როგორ უპასუხებთ მოსწავლის ამ მოსაზრებას?

- ა) გმირის ამბოხი ზეგავლენას ვერ მოახდენს დასაღუპავად განწირულ დეგრადირებულ ხალხზე და ამიტომ მას მართლაც არავითარი აზრი არა აქვს.
- ბ) მართალია, საზოგადოება ადრე თუ გვიან სრულად გაიაზრებს მეამბოხე ადამიანის სულისკვეთებას, მაგრამ მაინც ვერაფერს შეცვლის.
- გ) მაღალი იდეალების ადამიანები მხოლოდ საკუთარ პრინციპებზე უნდა ფიქრობდნენ და არა საზოგადოების შეგნებისა თუ მორალური სახის გაჯანსაღებაზე.
- დ) მაღალი იდეალების ადამიანებს, მართალია, საზოგადოების შეცვლა არ შეუძლიათ, მაგრამ თავიანთი ამბოხით ბიძგს აძლევენ მის განვითარებას.

III. წაკითხულის გააზრება და ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია

ყურადღებით წაკითხეთ დავით გურამიშვილის ლექსი „სიმღერა დავითისა: ზუბოვკა“:

„ზუბოვკიდან მომავალმან ვნახე ერთი ქალი,
მეტად ტურფა, შვენიერი, მაზე დამრჩა თვალი.
შავ თვალ-წარბას, პირად თეთრსა ასხდა შავი ხალი,
მისმან ემხმან და-ცა-მღეწა, შემიმუსრა ძვალი.

ვკითხე: მზეო, სიღამ მოხვალ, ხარ სად წამავალი?
გეაჯები, მაცოდინე შენი გზა და კვალი;
შენთვის გული ქვათ გარდმექცა, გახდა, ვით კლდე სალი.
მასხი წყალი, დამიშრიტე, მე შენი მწვავს ალი!

ხმა გამომცა, გაგულისდა, სიტყვა მითხრა ავი:
„აუო კაცო, ვით გაბედე, შენ მე მთხოვე თავი?
ბუღბუღლთ ნაცვლად ვარდ-კოკობმან რად დაგისვა ყვავი?“
მით ავსტირდი, ცრემლი ვღვარე ზღვათა შესართავი.

ასე მითხრა: „ჩამომეხსენ, გამეცალე, მარი!
არ მინდიხარ, არ მიყვარხარ, სხვა მყავს კარგი მყვარი, –
შენგან თვალად უკეთესი, ვაუი-კაცი, ქმარი.“
რა ეს მესმა, ჯავრით ცხვირსა წამედინა ძმარი.

მითხრა: „შენგნით ნუმცა მსმია სიტყვა მაგის მეტი“.
აიღო და დამიშინა თავში დიდი კეტი.
დავრეცრეცდი, გარდავიქეც, დამეხვია რეტი;
შა-ვე-ბრაღდი, თავს დამადგა, ვით ბნელს, ნათლის სვეტი.

რა მოვბრუნდი, დაიხარა, ხელს მომიკიდა ხელი;
ამაყენა, ასე მითხრა: „რად შექნილხარ ხელი?“
მე მივუთხარ: „შენთვის გავხდი ასე ჭკვაზე თხელი,
შენ რომ მწუნობ, მით მედების გულსა ცეცხლი ცხელი!“

მერმე ტკბილად დამიყოვა, კიდევ გამიცინა;
ასე მითხრა: „აქ ნუ ვსხედვართ, გვნახოს არავინა.
ახლა ავდგეთ, ჩვენ წავიდეთ თავთავისთვის შინა;
კულავ სადმე ამოივლი, მე დაგხვდები წინა“.

სად წავიდა, ვერა ვნახე, ჩემი საყვარელი,
მან დამიგდო საიმედო სიტყვა სახარელი.
მე, მის მონას ნუმც ამხდია მისგან საფარველი!
სად მიჭირდეს, მამეშველოს, სხვას აღარას ველი.

დამპირდა, თქვა: „კიდევ მოვალ“. აწ მე იმას ველი;
მისთვის ვსტირი, ცრემლითა მაქვს უბე, კალთა სველი.
სიკვდილის დროს მე მის მეტი არავინ მყავს მშველი,
მან გამიღოს სამყოფისა კარი შესასვლელი.

იმ ჩემისა საყვარლისა სამსახური მსურსა,
აჰა, მისთვის გამიჯნურდა, გული მისთვის ხურსა,
იმედი მაქვს, რასაცა ვსთხოვ, მომცემს, არა შურსა,
უკვდავების წყალს მიბოძებს, ცხოვრებისა პურსა.

ღვთისგან ვითხოვ, არ გამყაროს მე მის სიყვარულსა,
სხვას უკეთესს ვის ვიშოვნი სიღამაზით სრულსა?
ჩემის სიყვარულისათვის სცემეს ხელშეკრულსა,
სახით ვხვდავ ჩემთვის მკვდარსა, სისხლით გაბასრულსა.

აწ, შენ, ჩემო საყვარელო, იმყოფები სადა?
ქვეყნად შენგან უკეთესი მე არავინ მყვანდა.
ქვესკნეთსა ვარ, ვერა გხედავ, მეგულები ცადა;
გეაჯები, ნუ გამწირავ, წამიყვანე მანდა!

ქვესკნეთსა ვარ, ვერა გხედავ, მეგულები ცადა;
გეაჯები, ნუ გამწირავ, წამიყვანე მანდა!
გეაჯები, ნუ გამწირავ, წამიყვანე მანდა!“

1) წაკითხულის გააზრება

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**.

(1) 25. რა არის პირველი სტროფის ფუნქცია?

- ა) ამბის დაწყება.
- ბ) თხრობის კულმინაცია.
- გ) კვანძის გახსნა.
- დ) სიუჟეტის განვითარება.

(1) 26. რომელ სტრიქონში მიმართავს ავტორი მეტაფორულ აზროვნებას?

- ა) „გეაჯები, მაცოდინე შენი გზა და კვალი“.
- ბ) „ზუბოვკი დამ მომავალმან ვნახე ერთი ქალი“.
- გ) „მისმან ემხმან და-ცა-მლეწა, შემიმუსრა ძვალი“.
- დ) „შავ თვალ-წარბას, პირად თეთრსა ასხდა შავი ხალი“.

(1) 27. რა მხატვრული საშუალებაა გამოყენებული სტრიქონში: „გახდა ვით კლდე სალი“?

- ა) გაპიროვნება.
- ბ) მეტაფორა.
- გ) შედარება.
- დ) ჰიპერბოლა.

(1) 28. რა არის მეორე სტროფის მთავარი სათქმელი?

- ა) ლირიკული გმირი თავის გრძნობას უმაღლავს უცნობ ქალს.
- ბ) ლირიკული გმირი სიყვარულს უმუდავნებს უცნობ ქალს.
- გ) ლირიკული გმირი ცდილობს გაექცეს თავს დამტყდარ გრძნობას.
- დ) ლირიკული გმირი ცდილობს მოიტაცოს უცნობი ქალი.

(1) 29. რა უწოდა ლირიკულ გმირს უცნობმა ქალმა?

- ა) ბუღბუღი.
- ბ) ვარდი.

- გ) მატყუარა.
- დ) ყვავი.

(1) 30. რომელ სტრიქონში გამოხატავს ავტორი თვითირონიას?

- ა) „არ მინდისხარ, არ მიყვარხარ, სხვა მყავს კარგი მყვარი“.
- ბ) „ასე მითხრა: „ჩამომესხენ, გამეცალე, მარი!“
- გ) „მე მიუთხარ: „შენთვის გავხდი ასე ჭკვაზე თხელი“.
- დ) „შენგან თვალათ უკეთესი, ვაჟი-კაცი, ქმარი“.

(1) 31. რა გრძობა იწვევს უცნობი ქალის ხასიათის ცვლილებას?

- ა) სიბრაზე.
- ბ) სიბრალული.
- გ) სიყვარული.
- დ) სიძულვილი.

(1) 32. რაზე შეიძლება მიგვანიშნებდეს ავტორი უცნობი ქალის ნათლის სვეტთან შედარებით?

- ა) მხატვრულ შემოქმედებაზე.
- ბ) ფიზიკურ ნაკლზე.
- გ) ქალის მშვენიერებაზე.
- დ) წუთისოფლის სიმუხთლეზე.

(1) 33. ვის გულისხმობს ავტორი, მეცნიერთა აზრით, ამ ლექსის უკანასკნელ ოთხ სტროფში?

- ა) თანასოფლელ ქალს.
- ბ) იესო ქრისტეს.
- გ) მამა ღმერთს.
- დ) მიტოვებულ სატროფოს.

(1) 34. რა მხატვრულ-გამომსახველობით საშუალებას მიმართავს ავტორი ამ ტექსტში?

- ა) ალეგორიას.
- ბ) გროტესკს.
- გ) რემინისცენციას.
- დ) სარკაზმს.

